ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ନାମ ପ୍ରାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା କାଳରୁ ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଜନସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୧୮ ଲକ୍ଷ, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୬.୨ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ୨୭ଟି ସହରରେ ବାସକରନ୍ତି । ଏହି ସହରାଞ୍ଚଳବାସୀଙ୍କୁ ଛାଡି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଜନସଂଖ୍ୟା ୧୭୨୩ଟି ଲୋକ ରହୁଥିବା ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଜିଲ୍ଲାର ମୋଟ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୩ ଲକ୍ଷ ୯୪ହାଜର ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୩୯,୮୮୧ ପରିବାରର ଗୃହମୁଖ୍ୟ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ । ଏହି ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିବେଶିତ ତଥ୍ୟ ୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

ଲିଂଗ ଅନୁପାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟର ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ । ଭାରତରେ ଏହି ଅନୁପାତ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ହଜାରେ ପୁରୁଷ ପିଛା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହିସାବରେ । ଏହି ହାର ଜାତୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟସ୍ତରରେ ଯଥାକ୍ରମେ ୯୩୩ ଏବଂ ୯୭୨ ରହିଥିବାବେଳେ ଏହି ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଏହା ୯୫୭ । ସେହିଭଳି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଏହି ହାର ଦେଶ, ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ ୯୪୬, ୯୮୭ ଏବଂ ୯୯୪ ରହିଥିଲା । ସହରାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ସେହି କ୍ରମରେ ଲିଂଗ ଅନୁପାତ ୯୦୦, ୮୯୫ ଏବଂ ୮୮୯ ରହିଥିଲା । ଜନଗଣନା ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ୧୭୨୩ଟି ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ସ୍ତ୍ରୀ ନଥିବା ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି ୬୬ଟି ଗ୍ରାମରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା ହଜାରେ ପୁରୁଷରେ ୮୦୦ରୁ କମ୍ ହୋଇଥିବାରୁ ଉଦ୍‌ବେଗ ଜନିତ ସ୍ଥିତିର ସୂଚନା ଦିଏ । ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ୮୦୧ରୁ ୯୦୦ (୧୪୭ଟି ଗ୍ରାମ) ଏବଂ ୯୦୧-୯୫୦ ଅନୁପାତ ଥିବା (୨୪୫ଟି ଗ୍ରାମ) ସ୍ତ୍ରୀ ଅନୁପାତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂକଟ ରହିଥିବା କୁହାଯାଇପାରେ । ଲିଂଗ ଅନୁପାତ ୧୦୦୦ରୁ କମ୍ ହେଲେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତିର ନ୍ୟୁନତାକୁ ସୂଚାଏ । ଏଣୁ ଏଭଳି ନିରୂପିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଗଣନା କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଏବଂ ପଦକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ, ଯଦ୍ୱାରା ଆଗାମୀ ଜନଗଣନାରେ କ୍ରମଶଃ ହଜି ଯାଇଥିବା ନାରୀ ଭଳି ସ୍ଥିତି ହେବ ନାହିଁ ।

ଜନଗଣନାରୁ ମିଳୁଥିବା ଆଉ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲିଂଗ ଅନୁପାତ ହେଲା ୦-୬ ବର୍ଷ ବୟସର ଶିଶୁଙ୍କର । ଏହି ହାର ହଜାରେ ପୁଅରେ ଝିଅ ସଂଖ୍ୟାକୁ ସୂଚାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସମାଜରେ ଝିଅମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସମାଜର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରର ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ଲିଂଗ ନିରୂପଣ କରି (ଜନ୍ମ ପୂର୍ବରୁ) ଗର୍ଭପାତ କରିବା ବା ଝିଅପିଲାଙ୍କ ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ହତ୍ୟା ଭଳି ଘୃଣ୍ୟ ପ୍ରଥା ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ୍ ସୂଚନା ମିଳେ ଲିଂଗ ଅନୁପାତ କମ୍‌ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ନିରୂପଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା । ଭାରତ ପାଇଁ ଏହି ହାର ୯୨୭ ରହିଥିଲା ବେଳେ ଓଡିଶାରେ ଏହା ୯୫୩ ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ୯୭୦ । ଓଡିଶା ତଥା ଏହି ଜିଲ୍ଲା ସ୍ଥିତି ଭାରତ ତୁଳନାରେ ଭଲ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍‌ବେଗର କାରଣ ରହିଛି । ବିଶେଷକରି ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଏହି ହାର ଯଥାକ୍ରମେ ଭାରତ, ଓଡିଶା ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲାପାଇଁ ୯୦୬, ୯୩୩ ଏବଂ ୯୪୦ ଥିବାରୁ କନ୍ୟା ଭ୍ରୁଣ ହତ୍ୟା ସଂପର୍କରେ ଇଂଗିତ କରେ । ଯଦିଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସବୁସ୍ତରରେ, ଯଥା- ଭାରତ (୯୩୪), ଓଡିଶା (୯୫୫), ଏହି ଜିଲ୍ଲା (୯୮୨) ସହରାଞ୍ଚଳଠାରୁ ବେଶୀ ଏବଂ ଓଡିଶା ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଭାରତ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ । ଏହି ସମୟରେ ସଜାଗ ହେଲେ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ହେଲା ଏ ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୪ଟି ଗ୍ରାମରେ ଝିଅପିଲା ନାହାନ୍ତି । ସେହିଭଳି ୩୩୫ଟି ଗ୍ରାମରେ ଝିଅମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅତିକମ୍ (୮୦୦ରୁ କମ୍) ଏବଂ ୨୫୨ଟି ଗ୍ରାମରେ ୮୦୧ରୁ ୯୦୦ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡିକରେ ସ୍ତ୍ରୀ ବିଶେଷକରି ଝିଅଙ୍କ ଗଣନା ପାଇଁ ଅଧିକ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜନଗଣନାରୁ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ବୈଷମ୍ୟର କିଛି ସୂଚନା ମିଳେ ସାକ୍ଷରତା ହାରରୁ । ୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଭାରତର ସ୍ତ୍ରୀ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଶତକଡା ୫୩.୭ ଥିବା ବେଳେ ଓଡିଶାର ହାର ୫୦.୫ ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ହାର ୫୩.୯ ରହିଥିଲା । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣକାରୀ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଶତକଡା ୫୦ରୁ କମ୍ ରହିଥିବାବେଳେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଏହା ୭୫ରୁ ବେଶୀ । ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ବ୍ୟବଧାନ ସାମୂହିକ ଭାବରେ ୨୧.୪ ରହିଥିବା ବେଳେ, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଏହା ୨୪.୩ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୧୪.୦ । ଏହା ଏକ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ସ୍ଥିତି । ମହିଳାମାନଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୂମିକାର ଦୃଢ଼ୀକରଣ କରାଯାଉଛି ନାରୀ ସଶକ୍ତିକରଣ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିର ଅର୍ଥକରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଭାଗିଦାରୀ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଯାହା ଜନଗଣନାରୁ ମିଳିଥାଏ । ୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମହିଳାଙ୍କ ଭାଗିଦାରୀର ହାର ଶତକଡା: ଭାରତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୨୫.୬, ଓଡିଶା ପାଇଁ ୨୪.୭ ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ୨୮.୯ ଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ତୁଳନାରେ ସହରାଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ହାର ବହୁତ୍ କମ୍ । ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ହାର ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ, ଏହି ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ, ସାମୂହିକ ଭାବରେ ୨୨.୪, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ୧୪.୪ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳର ପାଇଁ ୩୮.୬ ଥିଲା । ସେହିଭଳି ୧୧ଟି ଗ୍ରାମରେ କୌଣସି ମହିଳା କର୍ମୀ ନଥିବା ଜଣାପଡେ ଏବଂ ୧୫୫ଟି ଗ୍ରାମରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭାଗିଦାରୀ ଶତକଡା ୧୦ ଭାଗରୁ କମ୍ । ଏସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଅଧିକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସାଧାରଣ ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଯଦିଓ ଓଡିଶା ତଥା ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ଲିଂଗ ଅନୁପାତ ବେଶୀ ତେବେ ସାମାଜିକ (ସାକ୍ଷରତା ହାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ) ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ (ସ୍ତ୍ରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଭାଗିଦାରୀକୁ ଆଖିଆଗରେ ରଖି) ସ୍ଥିତି ଅତି ଭଲ ନୁହେଁ । ଜନଗଣନାରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ସଂଗକୁ ବିଭିନ୍ନ ନାରୀ ଅଭିମୁଖୀ ଯୋଜନା ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ ହିତାଧିକାରୀ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚୁଛି ତା'ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ତର୍ଜମା କରି କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦିଗରେ ଜନଗଣନାରେ ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ ।

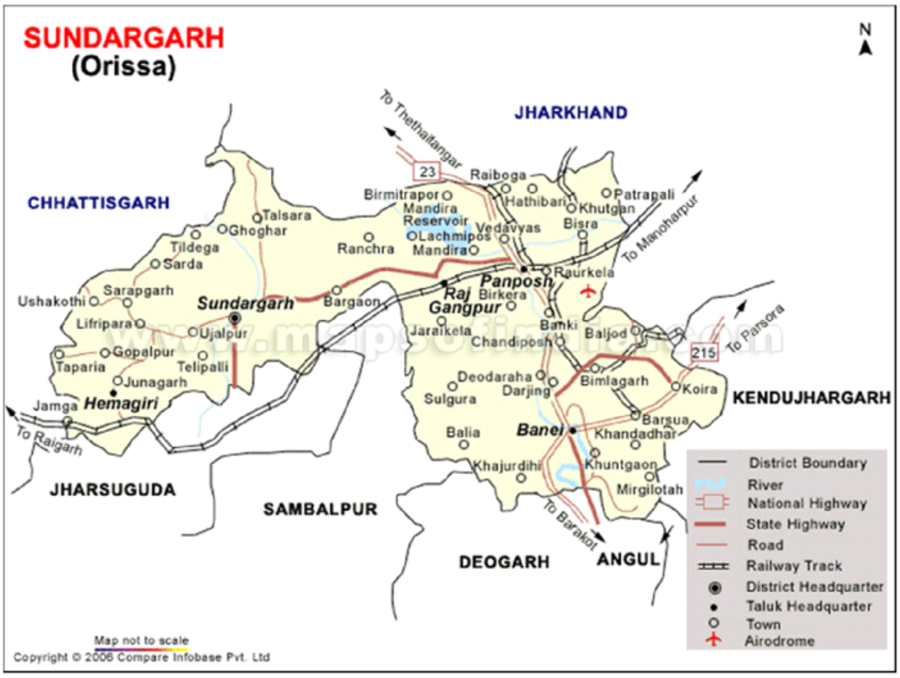

ପୁରୁଷ-ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତ୍ତିକ ପରିସଂଖ୍ୟାନ

(ଉତ୍ସ: (୨୦୦୧ ଜନଗଣନା)

ରାଜ୍ୟ : ଓଡ଼ିଶା (୨୧) — ଆଇ. ଡି: ୨୧-୦୫

ଜିଲ୍ଲା : ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ (୦୫)

ଜନସାଂଖ୍ୟିକ ଚିତ୍ର

ରାଜ୍ୟ		ଜିଲ୍ଲା	
ଜନସଂଖ୍ୟା	୩୬୮୦୪୬୬୦	ଜନସଂଖ୍ୟା	୧୮୩୦୬୭୩
ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟା	୫୫୧୭୨୩୮	ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟା	୬୨୯୧୯୪
ସହର ସଂଖ୍ୟା	୧୩୮	ସହର ସଂଖ୍ୟା	୨୭
ଉପଜିଲ୍ଲାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୪୯୪	ଉପଜିଲ୍ଲାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୩୭
ଲୋକ ବାସକରୁଥିବା ଗ୍ରାମ ସଂଖ୍ୟା	୪୭୫୨୯	ଲୋକ ବାସକରୁଥିବା ଗ୍ରାମ ସଂଖ୍ୟା	୧୭୨୩
ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	୭୭୩୮୦୬୫	ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	୩୯୪୦୬୦
ସ୍ତ୍ରୀ ମୁଖ୍ୟ ଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	୭୭୬୩୨୨	ସ୍ତ୍ରୀ ମୁଖ୍ୟ ଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	୩୯୮୮୧

ପୁରୁଷ-ସ୍ତ୍ରୀ ଅନୁପାତ (୧୦୦୦ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା)

	ମୋଟ	ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ	ସହରାଞ୍ଚଳ	ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ	ସଂଖ୍ୟା
ଜାତୀୟ ହାର	୯୩୩	୯୪୬	୯୦୦	ଅତିନିମ୍ନ (୮୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୬୬
ରାଜ୍ୟ ହାର	୯୭୨	୯୮୭	୮୯୫	ନିମ୍ନ (୮୦୦-୯୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୧୪୭
ଜିଲ୍ଲା ହାର	୯୫୭	୯୯୪	୮୮୯	ମଧ୍ୟମ (୯୦୧-୯୫୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୨୪୫
				ଅଧିକ (୯୫୦ ରୁ ଅଧିକ)	୧୨୬୪
				ମିଳିନଥିବା (ସ୍ତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା)	୧

୦-୬ ବର୍ଷର ପୁଅ ଏବଂ ଝିଅଙ୍କର ଅନୁପାତ (୧୦୦୦ ପୁଅପାଇଁ ଝିଅଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା)

	ମୋଟ	ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ	ସହରାଞ୍ଚଳ	ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ	ସଂଖ୍ୟା
ଜାତୀୟ ହାର	୯୨୭	୯୩୪	୯୦୬	ଅତିନିମ୍ନ (୮୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୩୩୫
ରାଜ୍ୟ ହାର	୯୫୩	୯୫୫	୯୩୩	ନିମ୍ନ (୮୦୦-୯୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୨୫୨
ଜିଲ୍ଲା ହାର	୯୭୦	୯୮୨	୯୪୦	ମଧ୍ୟମ (୯୦୧-୯୫୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୧୬୦
				ଅଧିକ (୯୫୦ ରୁ ଅଧିକ)	୯୪୮
				ମିଳିନଥିବା (ସ୍ତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା)	୨୪

ସ୍ତ୍ରୀ ସାକ୍ଷରତା ହାର (ଶତକଡ଼ା)

	ମୋଟ	ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ	ସହରାଞ୍ଚଳ	ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ	ସଂଖ୍ୟା
ଜାତୀୟ ହାର	୫୩.୭	୪୬.୧	୭୨.୯	ସାକ୍ଷର ମହିଳା ନଥିବା ଗ୍ରାମ	୨୫
ରାଜ୍ୟ ହାର	୫୦.୫	୪୬.୭	୭୨.୯	ଅତି ନିମ୍ନ (ଶତକଡ଼ା ୩୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୫୦୦
ଜିଲ୍ଲା ହାର	୫୩.୯	୪୩.୧	୭୫.୦	ନିମ୍ନ (ଶତକଡ଼ା ୩୧-୪୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୩୭୦
ଜିଲ୍ଲାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ବ୍ୟବଧାନ (ପୁରୁଷ-ସ୍ତ୍ରୀ ହାର)	୨୧.୪	୨୪.୩	୧୪.୦	ମଧ୍ୟମ (ଶତକଡ଼ା ୪୧-୫୦)	୩୯୮
				ଅଧିକ (ଶତକଡ଼ା ୫୦ରୁ ଅଧିକ)	୪୨୭

ସ୍ତ୍ରୀ କର୍ମୀଙ୍କ ହାର (ଶତକଡ଼ା)

	ମୋଟ	ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ	ସହରାଞ୍ଚଳ	ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ	ସଂଖ୍ୟା
				ମହିଳା କର୍ମୀ ନଥିବା ଗ୍ରାମ	୧୧
ଜାତୀୟ ହାର	୨୫.୫୬	୩୦.୮	୧୧.୯	ଅତି ନିମ୍ନ (ଶତକଡ଼ା ୧୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୧୫୫
ରାଜ୍ୟ ହାର	୨୪.୭	୨୭.୧	୧୦.୦	ନିମ୍ନ (ଶତକଡ଼ା ୧୧-୨୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	୧୨୨
ଜିଲ୍ଲା ହାର	୨୮.୯	୩୯.୨	୮.୦	ମଧ୍ୟମ (ଶତକଡ଼ା ୨୧-୩୦)	୧୪୯
ଜିଲ୍ଲାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ବ୍ୟବଧାନ (ପୁରୁଷ-ସ୍ତ୍ରୀ ହାର)	୨୨.୪	୧୪.୭	୩୮.୬	ଅଧିକ (ଶତକଡ଼ା ୩୧-୪୦)	୧୮୪
				ଅତି ଅଧିକ (ଶତକଡ଼ା ୪୦ ରୁ ଅଧିକ)	୧୧୦୨